

Nr 9.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag; given Stockholms slott den 22 december 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 december 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, frågor angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag och anför därvid följande.

1:o.

Till Statens skeppsprovninganstalt: Utrustning har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1946/47 under tionde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 55 000 kronor. För samma budgetår anvisades vidare under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag till Om- och tillbyggnadsarbeten vid statens skeppsprovninganstalt å 450 000 kronor. Medelsanvisningen å förstnämnda anslag avsåg utrustning i samband med de tillämnade om- och tillbyggnadsarbetena.

Styrelsen för statens skeppsprovningssanstalt har den 11 september 1947 framlagt en plan för om- och tillbyggnadsarbetena vid anstalten, innebärande att två tillbyggnader skulle utföras, en å den nuvarande byggnadens norra och en å dess södra sida. Kungl. Maj:t har den 27 augusti 1948 godkänt ifrågavarande plan, såvitt avsåg den norra tillbyggnaden, och i samband därmed bemyndigat byggnadsstyrelsen att disponera ett belopp av 200 000 kronor av förenämnda investeringsanslag. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 november 1948 och den 17 februari 1950 ställt 30 000 kronor respektive 7 150 kronor av reservationsanslaget till Statens skeppsprovningssanstalt: Utrustning till statskontorets förfogande för utbetalning till skeppsprovningssanstalten.

Jämlikt medgivande av 1950 års riksdag (prop. nr 64; r.skr. nr 66) må anslaget disponeras jämväl under budgetåret 1950/51.

I skrivelse den 28 oktober 1950 har *statens skeppsprovningssanstalt* anfört att det odisponerade beloppet å utrustningsanslaget uppgår till 17 850 kronor och är avsett för utrustning i samband med den andra etappen av anstaltens utbyggnad. Även om tillstånd att utföra den återstående utbyggnaden beviljas år 1951, kommer utrustningsanslaget ej att kunna förbrukas under innevarande budgetår. Anstalten hemställer därför att befintlig reservation å utrustningsanslaget måtte få disponeras även under budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad som anförts i skeppsprovningssanstaltens framställning vill jag förorda, att oförmälda anslag må disponeras under ytterligare ett år. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det å riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisade reservationsanslaget till Statens skeppsprovningssanstalt: Utrustning må disponeras jämväl under budgetåret 1951/52.

2:o.

Till Tillverkning av syntetiskt gummi har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1946/47 under dåvarande folkhushållningsdepartementets huvudtitel anvisat ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor. Anslaget har anlitats för täckande av kostnader dels för bedrivande av tillverkning av syntetiskt gummi vid gummifabriken i Ljungaverk, dels för avveckling av gummifabriken i Stockvik, dels för vetenskaplig forsknings- och försöksverksamhet beträffande syntetiskt gummi. Driften vid fabriken i Stockvik nedlades i maj 1946, varefter anläggningen försålt till Stockholms superfosfat fabriks aktiebolag (prop. nr 110/48; r. skr. nr 262/1948). Vid fabriken i Ljungaverk, där tillverkningen fortsatte till 1947 års utgång, har verksamheten sedan dess varit inskränkt till arbeten för konservering av fabriken, viss försöksverksamhet i anslutning till forskningsarbetet samt tillsyn av lager m. m.

I proposition nr 87 till 1950 års riksdag lämnades en redogörelse för vissa av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framlagda förslag rörande fortsatt forsknings- och försöksverksamhet beträffande syntetiskt gummi. I anslutning till dessa förslag förutsattes i propositionen, att av den beräknade behållningen vid utgången av budgetåret 1949/50 å förevarande anslag, 200 000 kronor, ett belopp av 100 000 kronor skulle disponeras för forskning rörande gummikemikalier och återstående 100 000 kronor till vakthållning, löpande underhållsarbeten m. m. vid gummifabriken i Ljungaverk. I propositionen föreslogs med hänsyn härtill att befintlig reservation å anslaget måtte få disponeras jämväl under budgetåret 1950/51. Riksdagen (r. skr. nr 106/1950) medgav, att anslaget finge disponeras under sistnämnda budgetår. Genom beslut den 28 april 1950 har Kungl. Maj:t bemyndigat riksnämnden att med anlitande av reservation å anslaget till Tillverkning av syntetiskt gummi disponera sammanlagt 200 000 kronor enligt i propositionen angivna riktlinjer.

I skrivelse den 13 december 1950 har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap upplyst, att nämnden uppdragit åt Stiftelsen Svensk gummiforskning att bedriva forsknings- och försöksverksamhet på gummikemikalieområdet och beräknat kostnaderna härför under innevarande budgetår till ca 25 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av nämnda forsknings- och försöksverksamhet vore det enligt riksnämndens mening önskvärt att en större del av behållningen å anslaget kunde användas för denna verksamhet. Riksnämnden har därför för avsikt att undersöka möjligheterna att nedbringa kostnaderna för vakthållningen vid gummifabriken i Ljungaverk och anser det önskvärt att de medel, som härigenom eventuellt kunna sparas, få användas för forsknings- och försöksverksamheten.

Riksnämnden beräknar att reservationen å anslaget skall täcka kostnaderna för forsknings- och försöksverksamheten samt vakthållningen under tiden till och med budgetåret 1953/54. Då reservationen icke får disponeras längre än till utgången av innevarande budgetår, hemställer riksnämnden om förlängd bemyndigande att disponera anslaget.

Departementschefen.

När fråga om förlängd disposition av anslaget till Tillverkning av syntetiskt gummi förelades 1950 års riksdag förutsattes det, att 100 000 kronor skulle användas för forskningsarbeten på gummikemikalieområdet och likaledes 100 000 kronor för vakthållning m. m. vid gummifabriken i Ljungaverk. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har nu framhållit som önskvärt att, om kostnaderna för fabriken i Ljungaverk kunna nedbringas, de därigenom vunna besparingarna få utnyttjas för forsknings- och försöksverksamhet. Mot en dylik omfördelning av anslagsreservationen har jag i princip ingen erinran. Därest från riksdagens sida hinder icke möter mot en sådan jämkning av anslagsdispositionen, har jag för avsikt att återkomma till frågan, sedan riksnämnden anmält, vilka besparingsmöjligheter, som kunna föreligga. Riksnämndens hemställan om förlängd disposition av anslaget tillstyrker jag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det å riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisade reservationsanslaget till Tillverkning av syntetiskt gummi må disponeras jämväl under budgetåret 1951/52.

3:o.

Till Statens provningsanstalt: Komplettering och modernisering av anstaltens maskinutrustning m. m. har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 76 000 kronor.

Jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t den 22 juni 1950 må vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintlig behållning å anslaget disponeras jämväl under budgetåret 1950/51 för därmed avsett ändamål.

Statens provningsanstalt har i skrivelse den 30 oktober 1950 upplyst, att den vid utgången av budgetåret 1949/50 tillgängliga behållningen å anslaget helt tagits i anspråk genom beställningar hos olika firmor. Det synes emellertid anstalten ovisst, om de beställda maskinerna hinna levereras och betalas före innevarande budgetårs utgång. Med anledning härav hemställer anstalten att eventuellt kvarstående medel å anslaget måtte få disponeras under budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Med anledning av vad statens provningsanstalt anfört tillstyrker jag, att anslaget får disponeras även under nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Statens provningsanstalt: Komplettering och modernisering av anstaltens maskinutrustning m. m. må disponeras jämväl under budgetåret 1951/52.

4:o.

Till Utrustning för institutet för konserveringsforskning har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 256 000 kronor. Enligt avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk konserveringsforskning, skall staten uppföra byggnader för Institutet för konserveringsforskning samt delta i kostnaderna för utrustning till institutet. Statens andel i sistnämnda kostnader har beräknats till 256 000 kronor. Denna utgift har sålunda engångskaraktär.

Jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t den 22 juni 1950 må vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintlig behållning å anslaget disponeras för därmed avsett ändamål jämväl under budgetåret 1950/51.

I skrivelse den 28 oktober 1950 har *styrelsen för Svenska institutet för konserveringsforskning* hemställt, att vid utgången av budgetåret 1950/51 kvarstående reservation å anslaget måtte få användas under budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Jag tillstyrker bifall till den av styrelsen för Svenska institutet för konserveringsforskning gjorda framställningen och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Utrustning för institutet för konserveringsforskning må disponeras jämväl under budgetåret 1951/52.

5:o.

Till Statens isbrytarverksamhet: Kostnader för ritningar m. m. till en ny statsisbrytare har riksdagen å riksstaten för budgetåret 1947/48 under tionde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Anslaget var avsett för att täcka kostnader för ritningar, specifikationer, kostnadsberäkningar och andra förarbeten till en ny statsisbrytare (prop. nr 216/1947). Motiveringen för att påbörja förberedelser till anskaffande av en ny isbrytare var att isbrytarflottan borde förstärkas. Av de befintliga isbrytarna Atle och Ymer var Atle så gammal att fartyget inom några år endast borde användas som reserv. Även om isbrytarberedskapen skulle förbättras genom tillkomsten av isbrytaren C, kunde denna dock icke helt ersätta någon av de två äldre isbrytarna. Byggnadskostnaderna för den nya isbrytaren (betecknad D), vilken borde erhålla något större dimensioner än Ymer, uppskattades till inemot 10 milj. kronor.

Jämlikt medgivande av Kungl. Maj:t den 22 juni 1950 må vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintlig behållning å anslaget disponeras för därmed avsett ändamål jämväl under budgetåret 1950/51.

I skrivelse den 4 november 1950 har *marinförvaltningen* anfört, att det med anslaget avsedda förberedelsearbetet ej kunnat fullföljas i den utsträckning, som beräknats, på grund av den stora arbetsbelastningen å marinförvaltningens skeppsbyggnadsavdelning. Behållningen på anslaget uppgår till drygt 33 300 kronor, varav dock 7 500 kronor disponerats för gjorda beställningar. Marinförvaltningen hemställer, att vid utgången av innevarande budgetår förefintlig behållning å anslaget måtte få disponeras för därmed avsett ändamål även under budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Med anledning av marinförvaltningens hemställan vill jag erinra om att jag i 1950 års statsverksproposition (X ht 1950 s. 121) vid behandlingen av anslaget till Statens isbrytarverksamhet uttalat, att det visat sig att redan kostnaderna för isbrytaren Thule (isbrytaren C), som är avsevärt mindre än isbrytaren D, överstigit 10 milj. kronor, d. v. s. den för isbrytaren D uppskattade kostnaden. Mot bakgrunden härav framhöll jag, att arbetet med att förstärka isbrytarberedskapen i första hand borde inriktas på ett mindre kostnadskrävande projekt, nämligen den av Norrlandskommittén framlagda planen att anskaffa s. k. hjälpisbrytare. Det av marinförvaltningen bedrivna

förberedelsearbetet för isbrytaren D har under senare tiden legat nere. Jag anser lämpligt, att det för närvarande icke återupptages. De under anslaget kvarstående medlen torde, därest riksdagen ej har någon erinran däremot, vid behov få utnyttjas för planeringsarbeten rörande mera aktuella projekt för förstärkande av isbrytarberedskapen. Med hänsyn härtill vill jag förorda att omförmälda anslag får disponeras även under nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Statens isbrytarverksamhet: Kostnader för ritningar m. m. till en ny statsisbrytare må disponeras jämväl under budgetåret 1951/52.

Vad departementschefen sålunda under punkterna 1:o—5:o med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.